

Bijlage 3. Behandeling van de adviezen bij het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de calvarie en de lijnaanplanting van geschoren taxus en hulst op de begraafplaats in Asse

Provincie: Vlaams Brabant

Gemeente: Asse, 2de afdeling, sectie B

Objectnummer: 4.01/23002/146.1

Dossiernummer: 4.001/23002/101.1

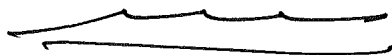
Omschrijving:

De calvarie en de lijnaanplanting van geschoren taxus en hulst op de begraafplaats,
Mollemseweg zonder nummer

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 21 juni 2010

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

1. Adviezen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige bescherming

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 17 augustus 2018.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 17 augustus 2018.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 17 augustus 2018.

Het departement noch de agentschappen brachten advies uit over de bescherming van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3 van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Asse

Het advies werd gevraagd op 17 augustus 2018.

Het college van burgemeester en schepenen bracht op 10 september 2018 een gunstig advies uit voor de bescherming van de calvarie en een ongunstig advies voor de bescherming van de lijnaanplanting van de geschoren taxus en hulst. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De bescherming van de calvarie wordt gunstig geadviseerd.

De erfgoedwaarden zoals opgenomen en beschreven in het inhoudelijk dossier en het ministeriële besluit worden niet weerlegd, noch worden tegenargumenten aangehaald.

De bescherming van de lijnaanplanting wordt ongunstig geadviseerd omwille van volgende beheersmatige redenen:

1. Intensief onderhoud: de groendienst dient de taxus en hulstbomen regelmatig te scheren en bij het branden van het onkruid bestaat een risico op verbranden.
Antwoord: Dat het onderhoud van de snoeivormen een meerkost betekent, wordt niet ontkend. Het erfgoeddecreet en erfgoedbesluit voorzien premies om het onderhoud financieel te helpen dragen. In de *bijlage bij het ministerieel besluit van 5 juni 2015 tot vaststelling van de werkzaamheden, beheersmaatregelen en diensten die op forfaitaire basis in aanmerking komen voor een erfgoedpremie* is onder punt 1.4.4. specifiek de vormsnoei opgenomen. De dossierlast wordt erdoor sterk verminderd. De werken mogen ook in eigen beheer uitgevoerd worden. De gemeente plant het vergroenen van de site. Het risico op het verbranden van de lijnbeplanting zal dan ongetwijfeld verminderen.

2. De gemeente plant een toekomstige omvorming van de begraafplaats naar een parkbegraafplaats waar nevenfuncties als rusten en wandelen mogelijk worden. Hoogstambomen, hagen en bodembedekkers zouden worden aangeplant en paden zouden worden ingezaaid met gras. Het behoud van de taxus en hulst past onvoldoende binnen deze visie, gezien deze meer cultuurbepantingen zijn. Tevens zou de omgevormde begraafplaats meer aansluiten bij de recent aangelegde bosbegraafplaats.
Antwoord: De bescherming van de site werd net met oog op een toekomstige vergroening of hergebruik tot een minimum beperkt: de calvarie en de lijnbeplanting. De grafpercelen en de paden met een steenachtige bedekking werden niet beschermd. De afbakening beperkt zich tot een zone waar aandacht moet zijn voor het wortelpakket van de taxussen en hulsten. Het beschermingsdossier en ministerieel besluit houden rekening met een potentiële omvorming van de site naar een groene site. De beheersdoelstelling Artikel 3 5° stelt zelfs expliciet: 'een vergroening van de site kan overwogen worden voor zover de padenstructuur herkenbaar blijft.' Dat kan verder verduidelijkt worden door de zin als volgt te wijzigen: 'een vergroening van de site kan overwogen worden voor zover de padenstructuur herkenbaar blijft *aan de hand van de flankerende hulsten en taxussen in vormsnoei*.' Zodoende is het vergroenen van de paden zeker geen probleem.

De nieuwe functies als wandelen en rusten zijn perfect combineerbaar met het beschermde statuut van de site. De gemeenschapsfunctie wordt erdoor bevestigd. De gemeente wil de biodiversiteit verhogen door de aanplant van hoogstambomen, hagen en bodembedekkers en het inzaaien van de paden met gras. Dat is perfect mogelijk bij de bescherming zoals ze voorligt. Het dossier noch de beheersdoelstellingen verhinderen de omvorming van de site tot een groene zone met een verhoogde biodiversiteit. Er werden geen voorwaarden naar type van beplanting in het dossier voorzien.

De gemeente geeft in haar advies aan dat zij plant om de site 'binnen enkele jaren' om te vormen tot een groene site. Er zijn bijgevolg geen verregaande plannen. De gemeente voegt ook geen ontwerpplannen of aanbestedingsdossier toe, noch verwijst zij ernaar. De bescherming van de lijnbeplanting zal aan de toekomstige vergroende site een extra historische laag toevoegen. De taxussen en hulsten kunnen de ruggengraat vormen voor een nieuwe aanleg die mits een goed ontwerp ongetwijfeld kan aansluiten bij de aangeplante bosbegraafplaats. Enkel de impact van de nieuwe aanleg op de te bewaren erfgoedkenmerken en erfgoedelementen dient te worden geëvalueerd.

3. Ruimtelijk-visueel aspect: het zicht op de begraafplaats wordt belemmerd door de omvang van de taxussen en hulsten. De aanplant van hoogstambomen daarentegen kunnen de padenstructuur eveneens benadrukken.

Antwoord: De uitzonderlijk grote omvang van de hulsten en taxussen én hun gezamenlijk voorkomen op de begraafplaats vormt de erfgoedwaarde. Het is een bewijs van hun ouderdom en aanplanting omstreeks 1945. Hun gesloten zuilvormig karakter benadrukt de historische padenstructuur en het afbakenend effect. Daarin schuilt de

ruimtelijk- structurerende waarde van de lijnaanplanting. De aanplant van hoogstambomen op deze eerder kleine site zal voor doorzicht en openheid onder de takken door zorgen. Dat is een totaal andere benadering van de site en zal aan de ruimtelijk-structurerende waarde afbreuk doen.

4. De gemeente verwijst naar de begraafplaats van Walfergem waar de vervanging van vormbomen door hoogstambomen reeds plaats vond.

Antwoord: De plannen om deze hulsten en taxussen te verwijderen, bewijst het fragiele karakter van de aanleg van deze bijzondere erfgoedsite. Het verwijderen van de snoeivormen op verschillende begraafplaatsen, ook in Asse, betekent een vermindering van het aantal bewaarde exemplaren van deze bijzondere onderhoudsvorm van bomen en struiken en maakt de bewaarde sites nog waardevoller. De begraafplaats van Walfergem werd op 14 februari 2018 eveneens bezocht. De aanplant van hoogstambomen was toen reeds gebeurd. Het totaal andere karakter met een doorkijk onder de takken in plaats van een altijdgroene gesloten structuur is er duidelijk. De begraafplaats werd tijdens het onderzoek gerangschikt onder 'lokale erfgoedwaarde'.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en heeft een beperkte invloed op het beschermingsbesluit. Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

Artikel 3 5° een vergroening van de site kan overwogen worden voor zover de padenstructuur herkenbaar blijft *aan de hand van de flankerende hulsten en taxussen in vormsnoei*;

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 17 augustus 2018.

De VCOE bracht op 26 september 2018 een ongunstig advies uit over de bescherming van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het beschermingsdossier.

Behandeling van het advies:

De VCOE formuleert volgende bedenkingen over het inhoudelijk dossier:

1. Een ruimere visie op het beschermen van funerair erfgoed ontbreekt. De commissie vraagt om dat verder te duiden.

Antwoord: De huidige onderzoeksopdracht betreft het funerair erfgoed in de Vlaamse Rand zoals ook in hoofdstuk 1 '*Thema funerair erfgoed in de Vlaamse Rand*' wordt vermeld. Het onderzoeksverslag is als hoofdstuk 1 aan het dossier toegevoegd. Het algemeen overzicht met de geschiedenis en de erfgoedwaarden van calvaries schetst het ruimere kader. De erfgoedwaarden en criteria waaraan de geselecteerde calvaries worden afgetoetst, worden beschreven. De uiteindelijke erfgoedwaarde van zowel de calvarie als de lijnaanplanting blijkt uit het evaluerend deel 3 en het ministerieel besluit. De calvarie en lijnaanplanting worden ook afgewogen aan de kennis die aanwezig is over funerair erfgoed in Vlaanderen. In het dossier wordt een overzicht van het waardevolle funerair erfgoed in de Vlaamse Rand gegeven. De dossiers worden in verschillende fases opgedeeld. De commissie formuleert geen bedenkingen bij dat deel van het dossier. De bescherming van de calvarie en de lijnaanplanting wordt dus ruim gekaderd. Een gebiedsdekkende, waarderende en evaluerende studie over funerair erfgoed in Vlaanderen bestaat niet. Een visienota is in opmaak.

2. De afbakening van de bescherming wordt volgens de commissie onvoldoende gemotiveerd. De VCOE pleit voor een al dan niet integrale bescherming van de site als context bij de calvarie, eventueel als overgangszone. Zij motiveert de verruimde afbakening vanuit:

- a. de context bij de calvarie waaruit ook de ruimtelijk-structurerende waarde voortvloeit.

Antwoord: De ruimtelijk-structurerende waarde wordt gevat door de bescherming van de lijnaanplanting waar de calvarie een belangrijk zichtpunt in vormt.

- b. de commissie wijst op de verplichte 'lijst van het lokaal funerair erfgoed' die als basis kan dienen voor een verruimde afbakening.

Antwoord: De commissie geeft terecht aan dat het om een lijst van lokaal funerair erfgoed gaat. Tijdens de waarderingsbezoeken werden geen graftekens geselecteerd die dusdanig erfgoedwaarde hebben dat ze een bescherming op Vlaams niveau verantwoorden.

- c. een ruiming van de graftekens zal de contextwaarde van de calvarie aantasten.

Antwoord: Het behoud van de calvarie samen met de lijnaanplanting zal ook naar de toekomst de site voldoende duiden als een al dan niet geopende begraafplaats. De gemeente geeft in haar bezwaar aan de functie van de site te willen behouden. Ook bij omvorming van de site naar een andere functie zal de combinatie van de calvarie en de lijnaanplanting voldoende refereren naar de historische functie. Er is bijgevolg geen reden om de site ruimer te beschermen of te streven naar het behoud van bepaalde graftekens. Dat wordt volledig overgelaten aan de erfgoedvisie van de gemeente die vrij haar eigen erfgoedbeleid kan uitwerken.

3. De keuze van het type bescherming dient verder gemotiveerd. De commissie suggereert een bescherming als dorpsgezicht toe te passen.

Antwoord: Er werd gekozen voor een minimale bescherming met een beperkte impact voor de beheerder. De begraafplaats en zijn graftekens bezitten geen bijkomende erfgoedwaarden die een bescherming van de volledige site verantwoorden. Daarom werd gekozen om de calvarie en de lijnaanplanting individueel te beschermen als monument. Het gaat zoals in hoofdstuk 3.2 omschreven om een uitgesproken menselijke ingreep die de monumentenbescherming verantwoordt. Houtig erfgoed werd tot nu toe ook voornamelijk als monument beschermd omwille van de interactie tussen het werk van de mens en het werk van de natuur zoals in de definitie van 'monument' verwoord. Dat geldt bij uitstek voor bomen in vormsnoei.

4. De commissie vraagt om de selectiecriteria voor zowel de calvarie als de lijnaanplanting transparanter maken. De VCOE vindt dat de erfgoedwaarden onvoldoende refereren naar de selectiecriteria.

Antwoord: Hoofdstuk 1 geeft duidelijk aan dat het onderzoek vertrok vanuit de calvaries in de Vlaamse Rand. Een algemene bespreking van de selectiecriteria, toegepast op calvaries, wordt besproken in hoofdstuk 1.6.1. Onder 1.6.3 wordt de selectie van de calvariebergen in de Vlaamse Rand toegelicht. De zeldzaamheid, representativiteit, herkenbaarheid en ensemblewaarde van de calvarie op de begraafplaats in Asse worden in de motivering van de waarden en in de bespreking van de erfgoedelementen en -kenmerken in het ministerieel besluit expliciet vermeld.

De erfgoedwaarde van de lijnaanplanting blijkt uit de hoofdstukken 2 'Beschrijvend deel' en 3 'evaluerend gedeelte'. De uitzonderlijkheid van de aanplanting wordt daar bewezen. De zeldzaamheid, representativiteit, herkenbaarheid en ensemblewaarde van de lijnaanplanting worden in de motivering van de waarden en de erfgoedelementen en -kenmerken in het ministerieel besluit expliciet vermeld.

5. De commissie vraagt om verwijzing naar de wetgeving van 1829 te verwijderen of anders te formuleren.

Antwoord: zowel in het inhoudelijk dossier als in het besluit wordt de verruimde mogelijkheid om een begraafplaats af te sluiten met een haag gekoppeld aan de wetgeving uit 1829. Nergens wordt gesteld dat de begraafplaats uit 1829 stamt. Er is dan ook geen reden om de zin weg te halen.

6. De commissie betwijfelt dat de in de beheersdoelstellingen omschreven 'beschermde' straal van 250 centimeter te rekenen vanaf de stam van de taxus- en hultstruiken overeen komt met de afbakeningsperimeter op het plan.

Antwoord: Op het plan is een schaal aanwezig. De tekstuele omschrijving en het plan zijn op elkaar afgestemd.

7. Inzake bijzettingen en het vervangen van graftekens vraagt de commissie verdere duiding in relatie tot de gekozen afbakening.

Antwoord: Aangezien er geen reden is om de afbakening van de bescherming te wijzigen, is de beheersdoelstelling duidelijk: voor zover er geen impact is op de erfgoedwaarden, -elementen en -kenmerken, inclusief de wortelpakketten van de lijnaanplantingen, moet er geen toelating gevraagd worden aan Onroerend Erfgoed voor nieuwe bijzettingen en het vervangen van graftekens.

8. Het is onduidelijk naar welk type vergunning de beheersdoelstelling 3 verwijst.

Antwoord: de vergunning verwijst naar de toelating van Onroerend Erfgoed. 'Vergunning' wordt in de tekst vervangen door 'toelating van Onroerend Erfgoed'.

9. De beheersvisie gaat nauwelijks in op de calvarie. De commissie vraagt die aan te vullen.

Antwoord: Artikel 3 1° stelt: 'de bescherming heeft tot doel de beschreven erfgoedwaarden en erfgoedkenmerken van de begraafplaats te bewaren'. Daarmee wordt onder andere bedoeld op de bewaring van de calvarie. De beheersdoelstelling is even eenvoudig als duidelijk: bewaring van de beschreven erfgoedwaarden, -elementen en -kenmerken. Om die doelstelling te verduidelijken wordt de doelstelling als volgt aangepast: 'de bescherming heeft tot doel de beschreven erfgoedwaarden, -elementen en -kenmerken van de calvarie en de lijnbeplanting te bewaren.'

10. Er wordt verwezen naar een 17de-eeuwse tuinaanleg zonder dat er aanwijzingen zijn dat die effectief het uitgangspunt was bij de aanleg van de begraafplaats.

Antwoord: in het gemeentelijk archief bleven geen archiefstukken over de aanleg van de site bewaard. In het inhoudelijk dossier (hoofdstuk 2.2.1) wordt daarom de begraafplaats gesitueerd ten opzichte van de twee tendensen die tijdens het interbellum in de tuinkunst populair zijn: een herneming van de formele stijl en de inspiratie op de kubistische schilderkunst. Het is duidelijk dat de structuur terug gaat op de formele stijl uit de 17de eeuw. Daarom werd gezocht naar mogelijke inspiratiebronnen die ook in de documentatie werden afgedrukt. De inspiratie op de 17de-eeuwse formele aanleg is daardoor voldoende geduid.

11. De toewijzing aan Antoon Van Parys in de erfgoedwaarden en erfgoedkenmerken wordt betwijfeld.

Antwoord: Het beeld is expliciet gesigneerd 'Antoon van Parys'. De al dan niet bestaande beïnvloeding of samenwerking tussen vader en zoon Van Parys werd onder de artistieke waarde geduid. In het ministerieel besluit worden de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken als volgt verduidelijkt: Het calvariekruis is uitgevoerd in hout met daarop de bronzen 'Christus met de hangende handen'. Het werk is gesigneerd 'Antoon Van Parys' op de voet van de bronzen sculptuur.

12. Het dossier maakt geen melding van archiefonderzoek naar eventuele ontwerpplannen of aankoop van plantmateriaal.

Antwoord: alle archiefgegevens die bekend zijn, zijn verwerkt in het dossier. Op 3 april 2018 werd aan de gemeente Asse gevraagd of zij archiefdocumenten bezitten omtrent de aanleg van de begraafplaats. Op 18 april stuurde de cultuurdienst enkele foto's van de calvarie op met referentiemateriaal van Antoon Van Parys. Op 19 april 2018 bevestigde de gemeente geen verdere archiefstukken te bezitten omtrent de aanleg. Wel werd telefonisch gemeld dat in 1946 de eerste bijzetting gebeurde. Dat stemt overeen met de kadastergegevens. Het ontbreken van archiefdocumenten wordt aangevuld onder hoofdstuk 2.2.1.

De VCOE formuleert volgende bedenking bij het ministerieel besluit:

De toelatingsplichtige handelingen worden best gekoppeld aan de verruimde beschermingsperimeter als dorpsgezicht of overgangszone.

Antwoord: aangezien er geen reden is om de afbakening van de bescherming te verruimen, worden ook de beheersdoelstellingen niet aangepast.

Conclusie: het advies heeft invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

Hoofdstuk 2.2.1 'de begraafplaats en zijn padenpatroon' wordt aangevuld met volgende tekst: In het gemeentelijk archief bleven geen documenten bewaard over de aanleg van de site.

het ministerieel werd volgt wordt aangepast:

Artikel 2 8° wordt gewijzigd van

"de calvarie is opgetrokken op een lichte verhoging die afgewerkt is met breuksteen. De stenen liggen verspreid zonder een duidelijke structuur te suggereren. Het calvariekruis is uitgevoerd in hout met daarop de bronzen 'Christus met de hangende handen' van Antoon Van Parys. Het werk is gesigneerd op de voet van het kruis. De Christus is opgehangen met gestrekte armen aan de dwarsbalken, het hoofd rust op de rechter schouder. De knieën zijn opgetrokken en het volledige lichaam draait naar links. De voeten werden plat op het kruis geplaatst. Boven het hoofd staat het opschrift INRI."

naar

"de calvarie is opgetrokken op een lichte verhoging die afgewerkt is met breuksteen. De stenen liggen verspreid zonder een duidelijke structuur te suggereren. Het calvariekruis is uitgevoerd in hout met daarop de bronzen 'Christus met de hangende handen'. Het werk is gesigneerd 'Antoon Van Parys' op de voet van de bronzen sculptuur. De Christus is opgehangen met gestrekte armen aan de dwarsbalken, het hoofd rust op de rechter schouder. De knieën zijn opgetrokken en het volledige lichaam draait naar links. De voeten werden plat op het kruis geplaatst. Boven het hoofd staat het opschrift INRI."

Artikel 3 1° wordt gewijzigd van: "de bescherming heeft tot doel de beschreven erfgoedwaarden en erfgoedkenmerken van de te bewaren;"

naar

"de bescherming heeft tot doel de beschreven erfgoedwaarden, -elementen en -kenmerken van de calvarie en de lijnbeplanting te bewaren;"

Artikel 3 3° wordt verduidelijkt door toevoeging van volgende cursieve tekst: "voor het bijzetten van lichamen, ruimen en vervangen van graftekens hoeft geen toelating van

Onroerend Erfgoed gevraagd te worden voor zover ze geen impact hebben op de calvarie en de erfgoedbeplanting inclusief het wortelgestel;"

1.4. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige bescherming

Geen van de adviezen ontkent of weerlegt de erfgoedwaarden van de calvarie en de lijnaanplanting.

Er werden twee negatieve tegenstrijdige adviezen gegeven door de gemeente Asse en door de VCOE. De gemeente Asse pleit voor een inkrimping van de bescherming, de VCOE voor een uitbreiding. Er werd in het dossier gekozen voor een minimale bescherming die zich beperkt tot de zuivere erfgoedelementen en geldt als een gulden weg tussen beide visies.

Het gemeentelijke advies is ingegeven vanuit een beheersreflex. Er zijn voorlopig geen verregaande concrete plannen die voorgelegd werden in de adviesfase. Toekomstige vergroening van de site zal een aantal aangehaalde problemen oplossen. Om de kost van het onderhoud van de lijnaanplanting te helpen dragen, voorziet de Vlaamse overheid premies.

Het advies van de VCOE werd op een aantal punten verder geduid en weerlegd.

De uitgebrachte adviezen hebben invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het inhoudelijk dossier werd als volgt aangepast:

Hoofdstuk 2.2.1 'de begraafplaats en zijn padenpatroon' wordt aangevuld met volgende tekst: In het gemeentelijk archief bleven geen documenten bewaard over de aanleg van de site.

Het ministerieel besluit werd als volgt aangepast:

Artikel 2 8° wordt gewijzigd van

"de calvarie is opgetrokken op een lichte verhoging die afgewerkt is met breuksteen. De stenen liggen verspreid zonder een duidelijke structuur te suggereren. Het calvariekruis is uitgevoerd in hout met daarop de bronzen 'Christus met de hangende handen' van Antoon Van Parys. Het werk is gesigneerd op de voet van het kruis. De Christus is opgehangen met gestrekte armen aan de dwarsbalken, het hoofd rust op de rechter schouder. De knieën zijn opgetrokken en het volledige lichaam draait naar links. De voeten werden plat op het kruis geplaatst. Boven het hoofd staat het opschrift INRI."

naar

"de calvarie is opgetrokken op een lichte verhoging die afgewerkt is met breuksteen. De stenen liggen verspreid zonder een duidelijke structuur te suggereren. Het calvariekruis is uitgevoerd in hout met daarop de bronzen 'Christus met de hangende handen'. Het werk is gesigneerd 'Antoon Van Parys' op de voet van het kruis. De Christus is opgehangen met gestrekte armen aan de dwarsbalken, het hoofd rust op de rechter schouder. De knieën zijn opgetrokken en het volledige lichaam draait naar links. De voeten werden plat op het kruis geplaatst. Boven het hoofd staat het opschrift INRI."

Artikel 3 1° wordt gewijzigd in: "de bescherming heeft tot doel de beschreven erfgoedwaarden, -elementen en -kenmerken van de calvarie en de lijnbeplanting te bewaren."

Artikel 3 3° wordt verduidelijkt door toevoeging van volgende cursieve tekst: "voor het bijzetten van lichamen, ruimen en vervangen van graftekens hoeft geen *toelating van Onroerend Erfgoed* gevraagd te worden voor zover ze geen impact hebben op de calvarie en de erfgoedbeplanting inclusief het wortelgestel;"

Artikel 3 5° wordt aangevuld met de cursieve passage: een vergroening van de site kan overwogen worden voor zover de padenstructuur herkenbaar blijft *aan de hand van de flankerende hulsten en taxussen in vormsnoei*;